

BOEKBABY'S: INSTAPVOORWAARDEN 2011

Wat is Boekbaby's?

In 2005 startten Stichting Lezen en LOCUS met het project Boekbaby's (geïnspireerd op het Britse Bookstart). Boekbaby's wil ouders met hun jonge kinderen laten genieten van boeken. Dat is goed voor de (taal)ontwikkeling van kinderen, de band tussen ouders en kind en de leescultuur binnen het gezin.

Tussen 2005 en 2007 begon Boekbaby's als een pilootproject in 10 gemeenten. Tegelijk werd een onderzoek opgestart onder leiding van Bruno Vanobbergen (UGent). In 2008 werd het project uitgebreid naar 20 gemeenten (5000 kinderen) en gingen Stichting Lezen en Locus in zee met een nieuwe partner: Kind en Gezin.

Concreet brengt Boekbaby's op 2 momenten boeken en informatie over voorlezen binnen bij jonge gezinnen. Wanneer ouders met hun kindje van 6 maanden oud het consultatiebureau van Kind en Gezin bezoeken krijgen ze een babypakket. Daarin zitten 2 boeken en een brochure met informatie over voorlezen en over de bibliotheek. Wanneer diezelfde kinderen op 15 maanden naar het consultatiebureau gaan, krijgen ze een uitnodiging om in de plaatselijke bibliotheek een peuterpakket op te halen, opnieuw met 2 boeken en een brochure boordevol informatie en tips. Boekbaby's is klaar voor een nieuwe schaalvergroting. In 2011 willen we het project uitbreiden van 5000 naar 10 000 kinderen.

Babypakket

Peuterpakket

Waarom is het zinvol om als gemeente in Boekbaby's te investeren?

Boekbaby's wil maximale ontwikkelingskansen creëren voor alle kinderen, óók de maatschappelijk kwetsbare. Brits onderzoek wees uit dat kinderen die aan een gelijkaardig project (Bookstart) in Groot-Brittannië hebben deelgenomen 20% beter presteren op taal- en luistervaardigheid bij hun instap in de lagere school. Daarnaast heeft onderzoek naar cultuurparticipatie uitgewezen dat een vroege kennismaking met cultuur (in dit geval de vroege omgang met boeken) in de familiale omgeving de beste garantie biedt op levenslange culturele belangstelling. De Amerikaanse econoom en Nobelprijswinnaar James Heckman berekende bovendien dat investeren in jonge kinderen 40% goedkoper is dan remediëren op latere leeftijd. Een project als Boekbaby's verbetert de leescultuur van gezinnen en doet het bibliotheekbezoek en de algemene culturele belangstelling stijgen.

Om zoveel mogelijk gezinnen met kleine kinderen te bereiken, werkt Boekbaby's samen met Kind en Gezin. Via hun consultatiebureaus bereiken zij meer dan 80% van de Vlaamse kinderen onder de 3 jaar.

Boekbaby's is een sociaal én cultureel project dat de (taal)ontwikkeling van kinderen stimuleert. Het versterkt bovendien de lokale samenwerkingsverbanden tussen verschillende organisaties binnen een gemeente.

Nieuwe instapvoorwaarden

Dankzij de samenwerking en de inspanningen van alle betrokken partners gelden vanaf 2011 nieuwe voorwaarden voor de eerste gemeenten die instappen*.

Zo wil Boekbaby's vanaf 2011 jaarlijks 10000 jonge kinderen en hun ouders laten kennismaken met boeken en de bibliotheek. Met deze substantiële schaalvergroting bereikt Boekbaby's ongeveer 15% van alle Vlaamse kinderen. De uitbreiding wil een volgende stap zijn naar een landelijke implementatie van Boekbaby's, zoals in onze buurlanden (Nederland, Groot-Brittannië).

Hoe deelnemen?

Elke gemeente die deelneemt aan Boekbaby's krijgt het babypakket gratis aangeboden voor 80% van de kinderen (= het bereik van Kind en Gezin op het consult 6 maanden) in de gemeente. Ook de uitnodiging om het tweede pakket af te halen wordt gratis geleverd. De gemeente koopt op haar beurt de peuterpakketten aan die ouders, met de uitnodiging die ze in het consultatiebureau krijgen, kunnen ophalen in de bibliotheek. Vanuit de ervaringen tijdens de pilootfase weten we dat het project tijd nodig heeft om ingeburgerd te geraken in de consultatiebureaus, de bibliotheek en bij het publiek. We gaan daarom uit van een groeiscenario waarbij in het eerste jaar 45% van de ouders een peuterpakket komt afhalen, het tweede jaar 50% en vanaf het jaar nadien 55%. Wanneer we bijvoorbeeld in een gemeente 100 babypakketten leveren, koopt deze gemeente het eerste jaar ten minste 45 peuterpakketten aan, het tweede jaar 50 en vanaf het derde jaar 55. Een gemeente engageert zich om ten minste 4 jaar deel te nemen aan het project. Het eerste jaar is een instapjaar, waarbij gestart wordt met het uitdelen van het babypakket en na 9 maanden, wanneer de eerste kinderen 15 maanden oud zijn, met het peuterpakket. De drie daaropvolgende jaren loopt het project op volle kruissnelheid verder. Wij vragen dit engagement omdat Boekbaby's een grote investering is voor alle partners (Stichting Lezen, LOCUS, de uitgevers, Kind en Gezin, de bibliotheek en de gemeente). We willen dan ook dat Boekbaby's geen eenmalig project wordt, maar een vaste plek krijgt in elke gemeente waar het opgestart wordt. Ook Stichting Lezen gaat een engagement aan om deze werkwijze en financiering ten minste aan te gaan voor een periode van 4 jaar.

Rol en verantwoordelijkheid van de bibliotheek

Zowel de babypakketten, uitnodigingen, als peuterpakketten worden kant en klaar geleverd aan de bibliotheek. De bibliotheek stelt een of meerdere personeelsleden verantwoordelijk voor het project. Deze persoon staat in voor de verspreiding van de materialen naar de consultatiebureaus in de gemeente en voor de coaching en het informeren van de vrijwilligers van de consultatiebureaus die de materialen uitdelen aan ouders. Elk consultatiebureau krijgt van de bibliotheek een beperkte (wissel)collectie met baby- en peuterboeken voor de wachtruimte. Een goede relatie met de vrijwilligers en verpleegster(s) van het consultatiebureau of de consultatiebureaus is de belangrijkste voorwaarde voor het welslagen van het project. Dankzij een intensieve samenwerking kunnen veel meer jonge gezinnen de weg naar de bibliotheek vinden.

De bibliotheek bereidt zich voor op het onthaal van jonge gezinnen in de bibliotheek: de collectie voor baby's en peuters wordt uitgebreid, er komt een babyhoek met verzorgingskussen, box, ruimte voor buggy's. Het is belangrijk dat alle personeelsleden goed op de hoogte zijn zodat ze de ouders kunnen ontvangen en informeren.

Stichting Lezen voorziet ondersteunend materiaal voor de bibliotheken zoals een lijst met baby- en peuterboeken om de collectie uit te breiden, tips voor het inrichten van een babyhoek, gegevens en contactpersonen van de consultatiebureaus in de gemeente en een film en documentatie om de vrijwilligers te coachen. Stichting Lezen legt ook het eerste contact met het Organiserend Bestuur, dat het/de consultatiebureau(s) uitbaat om de samenwerking op te starten.

*Deze nieuwe voorwaarden gelden voor de eerste gemeenten die instappen met samen een totaal van maximum 5000 deelnemende kinderen. Enkel wie snel reageert kan dus van deze voordelige instapvoorwaarden genieten.

Rol en verantwoordelijkheid van de consultatiebureaus

Via de consultatiebureaus bereikt Kind en Gezin ongeveer 80% van alle kinderen tijdens de voorschoolse leeftijd. Ook Kind en Gezin wil zoveel mogelijk ouders stimuleren om samen met hun kind in boeken te kijken, voor te lezen en de bibliotheek te bezoeken. De vrijwilligers die de kinderen meten en wegen delen het babypakket uit aan ouders die met een kindje van 6 maanden het consultatiebureau bezoeken. Wanneer diezelfde kinderen 15 maanden oud zijn, krijgen de ouders een uitnodiging om het peuterpakket af te halen in de bibliotheek. Al deze gegevens worden bijgehouden in het gezondheidsboekje van het kind. Het is belangrijk dat de vrijwilligers het project en de bedoeling ervan toelichten aan ouders wanneer ze de materialen uitdelen. De bibliotheek staat in voor het informeren en coachen van de vrijwilligers. De bibliotheek voorziet ook een collectie baby- en peuterboeken. Die kan gebruikt worden door de wachtende ouders en hun kinderen maar net zo goed door de vrijwilligers, tijdens het wegen en meten, of om te praten over het project met ouders. Een goede relatie met de bibliotheek is zeer belangrijk. In elk consultatiebureau is een vrijwilliger verantwoordelijk voor het contact met de bibliotheek.

In alle consultatiebureaus in Vlaanderen en Brussel delen de vrijwilligers nu al 2 brochures uit over Boekbaby's aan ouders met een baby van 6 maanden en een peuter van 15 maanden. Dit vormt alvast een goede voorbereiding om het intensieve Boekbaby's-project, met de baby- en peuterpakketten, op te starten.

Kostprijs

Hoeveel kost Boekbaby's aan een gemeente? Het eerste jaar kost Boekbaby's de gemeente weinig. Er wordt gestart met het uitdelen van het babypakket. Pas 9 maanden later, als de eerste kinderen 15 maanden zijn, krijgen ze een uitnodiging voor het peuterpakket. Tijdens deze periode heeft de bibliotheek tijd om zich voor te bereiden op de ontvangst van jonge gezinnen.

Een peuterpakket kost € 13*. Voor jaargang 1 en 2 gaan we uit van een respons van 45%, voor jaargang 3 van 50% en vanaf het 4^e jaar van 55%. Hieronder vindt u een concrete simulatie voor 3 verschillende gemeenten:

Turnhout (41 117 inwoners)

Aantal babypakketten per jaar (bezoek consult 6 maanden op basis van cijfers 2008): 416

Jaargang	Respons peuterpakket (schatting)	kostprijs voor de gemeente (schatting)
1 (3 maanden)	45%	€ 598
2	45%	€ 2431
3	50%	€ 2704
4	55%	€ 2977

Diest (23 126 inwoners)

Aantal babypakketten per jaar (bezoek consult 6 maanden op basis van cijfers 2008): 207

Jaargang	Respons peuterpakket (schatting)	kostprijs voor de gemeente (schatting)
1 (3 maanden)	45%	€ 299
2	45%	€ 1209
3	50%	€ 1352
4	55%	€ 1482

*Vanaf 2013 kan deze prijs jaarlijks met maximum 4% stijgen, door stijging van grondstofprijzen.

Leopoldsburg (14 998 inwoners)

Aantal babypakketten per jaar (bezoek consult 6 maanden op basis van cijfers 2008): 159

Jaargang	Respons peuterpakket (schatting)	kostprijs voor de gemeente (schatting)
1 (3 maanden)	45%	€ 234
2	45%	€ 936
3	50%	€ 1040
4	55%	€ 1144

VEELGESTELDE VRAGEN

Wat als er geen consultatiebureau in mijn gemeente is?

In sommige kleine gemeenten is er geen consultatiebureau van Kind en Gezin. Uiteraard kan de bibliotheek hier ook deelnemen aan Boekbaby's. Twee scenario's zijn mogelijk. In een eerste scenario worden de buurgemeenten overtuigd om ook in Boekbaby's te stappen, zodat het project meteen in een hele regio opgestart wordt. Kinderen die naar een consultatiebureau in een buurgemeente gaan kunnen dan toch in hun eigen bibliotheek het peuterpakket gaan ophalen. Deze manier van werken is zeer interessant voor bibliotheken die in een samenwerkingsverband zitten. Als voorbeeld geldt de Leesdijk, een groep van 8 Oost-Vlaamse bibliotheken die samen deelnemen aan Boekbaby's (en waarvan 2 gemeenten geen consultatiebureau hebben).

In een tweede scenario, als een samenwerking met buurgemeenten niet mogelijk is, kan de bibliotheek ook het babypakket uitdelen. Ouders worden dan, zowel voor het baby- als peuterpakket, uitgenodigd met een brief die de gemeente verstuurt. Verder kunnen er ook affiches met een oproep worden opgehangen op verschillende publieke plaatsen.

Er komen ook af en toe kinderen uit andere gemeenten naar het consultatiebureau. Mogen zij ook een peuterpakket afhalen in de bibliotheek?

Gezinnen zijn niet verplicht om naar het consultatiebureau in hun gemeente te gaan (al gebeurt dit in de praktijk meestal wel). Het babypakket zal dus ook af en toe uitgedeeld worden aan kinderen van buiten de gemeente. Wij pleiten ervoor om ook deze kinderen, samen met hun uitnodiging, het recht te geven om een peuterpakket op te halen in de bibliotheek van de gemeente waar ze naar het consultatiebureau gaan. Vaak gaat het om gezinnen die ook voor andere diensten (bijvoorbeeld bibliotheekgebruik) naar diezelfde buurgemeente gaan.

Hoe kunnen we ook kinderen bereiken die niet naar het consultatiebureau gaan?

Kind en Gezin bereikt ongeveer 80 procent van de kinderen jonger dan 3 jaar. De 20 procent die ze niet bereikt bestaat grotendeels uit hoogopgeleide ouders die de voorkeur geven aan een pediater. Het is dus zeker zinvol om informatie over het project te verspreiden via de kinderartsen. Tegelijk gaan we ervan uit dat deze ouders gemakkelijker zelf hun weg vinden naar boeken en de bibliotheek. Om ook kinderen in kwetsbare gezinnen te bereiken, kan per gemeente bekeken worden wat hiervoor de mogelijke kanalen zijn. Stichting Lezen wil in 2011 alvast een Boekbaby's-project opstarten met de inloopteams van Kind en Gezin, die kansarme gezinnen begeleiden. Ouders uit de gemeente, die niet naar het consultatiebureau gaan en dus geen uitnodiging ontvangen voor het peuterpakket, kunnen dit wel komen afhalen in de bibliotheek. Het gezondheidsboekje van het kind geldt dan als controlemiddel.

Wat als onze gemeente de vooropgestelde respons niet haalt?

Vanuit de ervaringen tijdens de pilootfase gaan we uit van een groeiscenario. Het project heeft tijd nodig om ingeburgerd te geraken in de consultatiebureaus, de bibliotheek en bij het publiek. Na een periode van 3 jaar moet een respons van 55% zeker haalbaar zijn. Meer is uiteraard mogelijk en aan te bevelen. Elke gemeente engageert zich om voldoende inspanningen te leveren om de minimum respons te halen. Als de vooropgestelde respons niet gehaald wordt, kan de gemeente extra initiatieven nemen: de contacten met het consultatiebureau versterken, een herinneringsbrief sturen naar de gezinnen. Omdat het project een grote investering is, veel inspanningen vraagt van zowel uitgevers, Stichting Lezen als Locus en ambitieus wil zijn, moet het jaarlijks aantal opgegeven peuterpakketten (45%, 50% en 55%) verplicht worden afgenomen, ook als een gemeente de respons niet haalt.

Moeten ouders die een peuterpakket komen ophalen zich verplicht lid maken van de bibliotheek?

Elke gemeente beslist zelf of dit een voorwaarde is of niet. Als alle personeelsleden van de bibliotheek goed op de hoogte zijn van het project en de ouders informeren en rondleiden, zijn ouders gemotiveerder om lid te worden en terug te keren naar de bibliotheek.

Aan de uitnodiging hangt een afscheurstrook die bibliotheken bijhouden. Daarop vullen de ouders de gegevens van het kind in en kunnen ze aanduiden of ze later willen meewerken aan onderzoek en of hun gegevens mogen gebruikt worden om activiteiten van de bibliotheek aan te kondigen voor jonge kinderen. Een aantal bibliotheken maakt hier nu al, met veel succes, gebruik van.

U wilt instappen in Boekbaby's?

➤ Aanbod

- Stichting Lezen biedt het babypakket gratis aan voor 80% van de kinderen in uw gemeente.
- Stichting Lezen bezorgt u gratis uitnodigingen om het peuterpakket af te halen in de bibliotheek.
- Stichting Lezen levert gratis de baby'- en peuterpakketten (met uitnodiging) aan de bibliotheek.
- Stichting Lezen bemiddelt tussen het consultatiebureau en de bibliotheek.
- Stichting Lezen voorziet gratis ondersteunend materiaal waarmee de bibliotheek vrijwilligers van het consultatiebureau kan coachen.
- Stichting Lezen werkt minstens 4 jaar met bovenstaande voorwaarden te beginnen van 2011

➤ Instapvoorwaarden

- De gemeente koopt de peuterpakketten aan: minimaal 45% (in het eerste jaar) en minimaal 55% (in het laatste jaar) van het aantal babypakketten dat u gratis van Stichting Lezen kreeg.
- Het consultatiebureau deelt het babypakket en de uitnodiging uit.
- De bibliotheek deelt het peuterpakket uit.
- De bibliotheek zorgt voor de bevoorrading van de consultatiebureaus, een wisselcollectie voor de wachtruimte en coacht de vrijwilligers.
- Het boekenaanbod en de inrichting van de bibliotheek wordt aangepast aan jonge gezinnen.

CONTACT

Stichting Lezen

Els Michielsen, Sarah Van Tilburg, Tania Van Acker

boekbabys@stichtinglezen.be

T 03 204 10 07

www.boekbabys.be